

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 28 (2107) 1998 m. liepos mėn 21 d.

Eina 43-čius metus

Melbourne

Gyvenimas yra "Dievo dovana"

Baigdamas savo vizitą į Austriją, popiežius Jonas Paulius II aplankė Vienos "Caritas socialis" seserų slaugos ligoninę, kur nepagydomai vėžį sergantiems žmonėms suteikiama galimybė oriai gyventi ir mirti.

Kalbėdamas slaugos namuose, popiežius pavadino gyvenimą "Dievo dovana" ir gėrybe, dėl kurios gali spręsti tik Dievas. Sprendimas "aktyviai numarinti" visada esąs "savivalė", net jei tai būtų norima pavaizduoti kaip solidarumo bei užuojautos poelgis. Jonas Paulius II kritikavo ir "dirbtinį gyvenimo prailginimą bet kuria kaina", ir "mirties paspartinimą". Abiem atvejais gyvenimas ir mirtis laikomi dalykais, kuriais laisvai disponuoti gali pats žmogus. Tačiau tai yra atmetinas klaidingas požiūris. "Turi būti aišku, kad gyvenimas yra dovana, ir žmogus turi jį gyventi, jausdamasis atsakingas Dievui", - sakė popiežius.

Jonas Paulius II teigiamai įvertino slaugos namų idėją, pavadindamas ją "humaniškos ir krikščioniškos palydos mirštant" įgyvendinimu. Slaugos namai leidžia patirti, kad mirimas yra "gyvenimas prieš mirtį". Paskutinę savo žemiškojo gyvenimo dalį čia taip pat galima išgyventi sąmoningai ir individualiai ją formuojant. Slaugos namai yra ne vien "mirties namai", bet ir "vilties slenkstis", kur dėmesys telkiamas ne į modernią "apartinės medicinos" techniką, bet į "žmogų, pasižymintį nepakartojamu orumu".

Popiežius apgailestavo, kad skausmo, kančios, ligos ir mirties temą šiandien norima išstumti iš asmeninės ir visuomeninės sąmonės. Mirties išstūmimas pasireiškia tuo, kad daugeliui žmonių tenka mirti ligoninėse ir kitose institucijose, toli nuo jiems įprastos gyvenimo aplinkos. Tuo tarpu dauguma žmonių norėtų mirti savo namų aplinkoje, supami

artimų giminaičių bei ištikimų draugų. Tačiau tai dažnai pranoksta šeimos dvasines ir fizines jėgas. Ypač sunku vienišiams žmonėms, kurie neturi nieko, kas galėtų juos palydėti jų gyvenimo pabaigoje. Nors tokie žmonės miršta "turdami stogą virš galvos", jų širdis jaučiasi "benamė".

Būtent gyvenimo pabaigoje žmogui kyla esminių klausimų: "Kaip aš mirsiu? Vienas ar supamas mielių žmonių? Kas manęs laukia po to? Ar priims mane Dievas į savo rankas?" Popiežius ragino kelti šiuos klausimus pacientui "atsargiai ir jautriai" ir kalbėti apie kančią bei mirtį taip, kad jie atsikratytų baimės. Ypač šiandien reikia iš naujo žadinti šią

sąmonę. Viduramžiais būta "mirties meno", tuo tarpu šiandien net krikščionys neretai neskuba sąmoningai priimti mirtį ir su ja apsiprasti. Žmogus yra pernelyg nusiteikęs "mėgautis" gyvenimu. Mieliau kryptama į dabartį ir "prasiblaškoma darbu, profesine veikla bei malonumais". Tačiau šioje "vartojimo, našumo ir išgyvenimų paieškos visuomenėje" tikrai dar labiau juntamas "transcendencijos troškulis". Vis mažiau esama žmonių, manančių, jog "sulig mirtimi viskas baigta", nors anapusinį pasaulį jie kartais įsivaizduoja labai miglotai.

Norint sunkiai sergančius ir mirštančius žmones suartinti su krikščioniškąja naujiena, tiems, kurie prižiūri pacientus, privalu "savo elgesiu rodyti, kad jie rimtai traktuoja Evangelijos žodžius". Todėl rūpinimasis mirties laukiančiais žmonėmis yra "vienas svarbiausių Bažnyčios įtikinamumo kriterijų". Tam, kuris žino esąs paskutiniuoju savo gyvenimo tarpiniu globojamas, įsitikinusių krikščionių, lengviau įtikėti, kad "po mirties jo laukia Kristus kaip naujas gyvenimas". Bažnyčia taip pat privalo teikti Ligonių sakramentą tiems, kurie to nori. Popiežius akino draugę su pacientais išgyventi jų kančią, nes "šio pasaulio ašaras šluosto tik tai tie, kurie patys gali verkėti".

Iš "Bažnyčios Žinios"

Dievo akyse žmogaus veiksmai vertingi tik per Jėzaus nuopelnus

Katalikų ir liuteronų pastangos suartėti iki pilnutinės vienybės išgyveno istorinį momentą, kai Pasaulinės Liuteronų Sąjungos Taryba Ženevoje įvykusiame susitikime vienbalsiai patvirtino mišrios katalikų ir liuteronų komisijos parengtą Bendrą pareiškimą dėl nuteisinimo tikėjimo doktrinos. Pasaulinės Liuteronų Sąjungos sprendimas yra labai svarus. Sąjungai priklauso 124 liuteronų Bažnyčios, drauge turinčios apie 60 milijonų narių. Dabar laukiama, kad mišrios liuteronų ir katalikų komisijos pareiškimą dėl nuteisinimo tikėjimo artimiausiu metu patvirtins ir Katalikų Bažnyčia. Po to pasirašysimas dokumentas padės galutinį tašką katalikų ir liuteronų nesutarimams, kuris daugiau kaip 400 metų kliudė krikščionių vienybės pastangas. Nuteisinimas tikėjimu sudaro liuteronų religijos esmę. Būtent dėl nuteisinimo tikėjimo doktrinos vokiečių vienuolis Liuteris nusigrėžė nuo Romos iš įsitikinimo, kad pomirtiniam žmogaus išsigelbėjimui nereikalingos Bažnyčios pastangos ar geri darbai, bet kad užtenka vien tikėjimo į Jėzų Kristų ir jo dieviškosios malonės. Liuteriui atrodė, kad katalikiška teologija pernelyg aukštai kelia asmens nuopelnus, tarsi žmogų galėtų išgelbėti geri darbai, be dieviškosios malonės veikimo. Todėl Liuteris buvo linkęs mažinti gerų darbų svarbą prieidamas išvados, kad žmogus išsigelbsti vien tikrai

tikėjimo dėka. Būtent dėl šio teiginio, Liuteronams pavirtusiu jų skelbiamo tikėjimo šerdimi, Krikščionybė išgyveno vieną skaudžiausių skilimų, kuriam pradžią davė protestantų reformacija.

Pažymėtina, jog katalikiškoji doktrina niekada neskelbė, kad nuteisinimas, tai yra pomirtinis išsigelbėjimas yra galimas tik darbais. Ji pažymi, tikėjimas turi konkrečių ir realių pasekmių žmonių gyvenimui. Tai šventosios Dvasios vaisiai, tai dieviškajai malonei atsivėrusių žmonių darbai. Dar Tridento susirinkimas pažymėjo, kad nuteisinimas įvyksta tik per Jėzų Kristų, ir kad žmogaus veiksmai yra vertingi Dievo akyse tik per Jėzaus nuopelnus.

Taigi, Pasaulinė Liuteronų Sąjunga, baigusi metus trukusias konsultacijas su 124 savo bažnyčiomis priėjo vienbalsio sprendimo tvirtinti mišrios katalikų ir liuteronų komisijos pareiškimą dėl nuteisinimo tikėjimo. Konsultacijose maždaug 95 procentai liuteronų pritarė pareiškimui. Pasaulinės Liuteronų Sąjungos taryba pažymi, kad bendro pareiškimo patvirtinimas yra didelis laimėjimas liuteronų pasauliui, pašalinęs pagrindinę nesutarimų su katalikų Bažnyčia priežastį. Liuteronų pritarimas bendram dokumentui reiškia, kad šimtmečių bėgyje sugebėjome atrasti bendrą kalbą, pasakė Popiežinės Krikščionių vienybės tarybos (Nukelta į 4-tą psl.)

Visuomenės bendravimo priemonės yra šiandienos pasaulio naujasis "Aeropagas" – didžiulis forumas, geriausiu atveju įgalinantis keistis tiesą atitinkančia informacija, konstruktyviomis idėjomis ir tikrosiomis vertybėmis ir per tai kurti bendruomenę. Tai savo ruožtu verčia Bažnyčią ne tik naudotis žiniasklaida Evangelijai skleisti, bet ir iš tiesų integruoti Evangelijos naujieną į šiuolaikinių bendravimo formų sukurtą "naująją kultūrą", pasižymintia "nauja kalba, naujomis technikomis ir nauja psichologija". Būtent todėl žiniasklaidoje dirbantiems krikščionims reikia lavintis, kad galėtų veiksmingai dirbti šioje žiniasklaidos aplinkoje. Bažnyčiai žengiant savo piligriminiu keliu Didžiojo jubiliejaus link, kreipiamės į Mariją kurios atidus įsiklausymas į Šventąją Dvasią atvėrė pasauliui didįjį įsikūnijimo įvykį, visos vilties šaltinį.

Popiežius Jonas Paulius II

M. Stankūnienė Atsisveikinimas (lino režyns)

Garsaus kunigo dingimas apauga versijomis ir gandai

R.Mikutavičiaus dingimas verčia policiją neatmesti netgi blogiausios baigties – nužudymo

Žinių apie kunigą nėra

"Pirmąją dingimo dieną mes tikėjome, kad nebus įvykdyta tai, ką šiandien jau galima įtarti", - sakė Kauno vyriausiojo policijos komisaro pareigas laikinai einantis Rimantas Ramanauskas, komentuodamas kauniečio kunigo, poeto, kolekcininko Ričardo Mikutavičiaus dingimo ir vagystės iš buto aplinkybes.

Policijos vadovas, remdamasis operatyvinių darbuotojų informacija ir žmonių grobimų bei dingimų praktika, neatmetė blogiausios galimybės.

63 metų kunigas R.Mikutavičius ir keliais milijonais JAV dolerių vertinama dailės kūrinių kolekcija dingo iš jo buto Kaune, Laisvės alėjos ir Vytauto prospekto kampiniame name, naktį iš antradienio į trečiadienį.

Niekas nesikreipė į R.Mikutavičiaus gimines bei pažįstamus dėl išpirkos ar su kitokiais reikalavimais.

Taip pat nėra duomenų, kad kunigas būtų kirtęs valstybės sieną.

Blogų nuojautų pagrindas

"Lietuvos ryto" šaltinių duomenimis, turima informacija leidžia daryti prielaidą, kad R.Mikutavičius dingo į pažinusių žmonių iniciatyva. Todėl jis, kaip nusikaltimo liudininkas, gali būti nužudytas.

Manoma, kad tik tuo atveju, jei dalį meno dirbinių ir jų savininką pagrobę nusikaltėliai būtų samdyti asmenys, yra nedidelė tikimybė, kad dingęs kunigas gali po kurio laiko išsilaivinti ar kitaip likti gyvas.

Išvyko pas pardavėją

Nustatyta, kad antradienį R.Mikutavičius į namus grįžo 14 valandą su vienos mokslo įstaigos vadovu ir su juo pietavo.

Apie 16 valandą kunigas šeimininkei Onutei Stakvilevičienei pasakė, kad ši galinti eiti namo, ir paprašė trečiadienį iš ryto ateiti ankščiau.

Moteris žinojusi, kad tą antradienį 19 valandą kunigas ketino vykti pas vieną kaunietį pirkti antikvarinės lovos.

Šaltinių teigimu, tarp 18 ir 19 valandos kunigas pas pardavėją išvyko ne savo automobiliu (jo "Mercedes-Benz" rastas užraktintame garaže). Manoma, kad po to namo jis negrįžo. Tokios prielaidos kyla todėl, kad bute nerasta drabužių, kuriuos kunigas tą dieną vilkėjo.

Į policiją kreipėsi vienas taksi vairuotojas, kuris R.Mikutavičių matė antradienio vakare po 19

Kunigas R.Mikutavičius savo namuose Kaune.

valandos.

Nepasitvirtino informacija, kad antradienio vakare mobiliuoju telefonu su R.Mikutavičiumi kalbėjosi jo sūnėnas.

Yra liudininkų, naktį iš antradienio į trečiadienį tarp 1 ir 2 valandos pastebėjusių prie R.Mikutavičiaus namų šviesų ketverių durų automobilį "Ford Escort", kuriame prie vairo sėdėjo vyras. Ar tas žmogus ir automobilis susiję su nusikaltimu, pareigūnai atsakyti dar negali.

Trečiadienį 8 val. 15 min. į kunigo namus atėjusi šeimininkė jau nerado nei R.Mikutavičiaus, nei dalies meno vertybių ir kreipėsi į policiją.

Nusikaltimas dėl vertybių

Ne tik Kauną sukrėtusį įvykį tiriantys pareigūnai tvirtina, kad meno vertybių ir kunigo dingimas yra susiję, nusikaltimas kruopščiai suplanuotas dėl didelių pinigų.

Policija jau apklausė beveik visus žymiausius miesto kolekcininkus, kurių ratas yra nedidelis.

"Yra kai kurių siūlų, kurie gali atvesti ir iki galimų nusikaltimo organizatorių, tačiau apie juos dar anksti kalbėti", - teigė vienas pareigūnų.

Iš naujo susidomėta sustabdytomis net prieš keletą metų iškeltomis baudžiamosiomis bylomis dėl meno vertybių vagystių.

Kai kurie neoficialūs šaltiniai kunigo ir meno kūrinių dingimą sieja su gegužės 17-osios vagyste kauniečio advokato ir kolekcininko Gedimino Damalako bute. Tada taip pat buvo pavogta paveikslų bei kitų meno dirbinių, nusikaltimas neištirtas.

Vieno Vilijampolėje gyvenusio įtariamojo, kuris galėjo prisidėti prie šio nusikaltimo, iki šiol ieško kriminalinė policija bei valstybės saugumo darbuotojai.

Sunki valanda – malda

Buvęs ilgametis Vilniaus arkikatedros klebonas monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas, laikydamas pamaldas Vilniaus Šv. Mikalojaus bažnyčioje, pakvietė tikinčiuosius pasimelsti už kunigą R.Mikutavičių.

To prašė išvakarėse skambinę tikintieji, nes R.Mikutavičiui dabar sunki valanda.

K.Vasiliauskas pasakojo, kad su R.Mikutavičiumi nebuvo labai artimi draugai, tačiau susitikdavę kultūrinių renginių proga ir visada mieliai pasikalbėdavę. Tuo metu, kai R.Mikutavičius buvo Iglulos bažnyčios klebonas, o K.Vasiliauskas – Arkikatedros, vieną sekmadienį jiems pavykė pasikeisti. K.Vasiliauskas su Arkikatedros choru vyko į Kauną, o R.Mikutavičius – į Vilnių. Bet vėliau šis bendradarbiavimas nutrūko.

"Mūsų dvasinė giminytė labai jaučiasi. Mes matėme tas pačias vertybines žvaigždės, tos pačios bedugnės mus gąsdino, - sakė K.Vasiliauskas. - Tai neeilinių gabumų žmogus. Mano įsitikinimu, jo didžiausias gyvenimo siekis – dabartiniam žmogui dabartine kalba parodyti religinių vertybių grožį. Šis

darbas jam sekėsi, nors turbūt ne visiems buvo suprantamas".

Turtai netrukdė draugauti

"Turtine prasme, be abejo, mes skirtingi. Tai mums nė kiek netrukdė būti draugais – mūsų požiūriai į dvasines vertybes labai daug kur sutampa", - kalbėjo K.Vasiliauskas.

Monsinjoras sakė turįs vieną kambarėlį, ir jam to užtenka. "Bet man dažnai tenka pašventinti labai gražius, ištaigingus butus. Džiaugiuosi, jei žmogus sugeba gražiai gyventi, - svarstė K.Vasiliauskas. - Žinant, kad R.Mikutavičiaus meno kūrinių kolekcija vertinga, kai kam gali kilti klausimas: kaip jam tai pasisekė? Man šis klausimas neįdomus. Žmonės, turintys tam tikrų gabumų, gali tapti turtingi ir dorai. Manysčiau, kad kunigas R.Mikutavičius tuos paveikslus įsigijo dorai". "L.R."

Jonas Rutgersas van Nieuwclis.
„Tobijus išgydo tėvo akis“.
R.Mikutavičiaus kolekcijos albumas

Žinios iš Lietuvos Radijo Vatikane

Po popiežiaus vizito į Kubą šių metų sausio mėnesį, pastebimai ėmė gerėti Kubos Bažnyčios ir valstybės santykiai. Vatikane lankėsi visi Kubos vyskupai padėkoti Šventajam Tėvui už jo vizitą ir pirmuosius drąsinančius apaštalinės kelionės atneštus vaisius. Dabar pranešama apie Katalikiškojo švietimo kongregacijos prefekto kardinolo Pio Laghi vizitą į Kubą, birželio 26-30 dienomis. Kardinolas Laghi yra aukščiausio rango Šventojo Sosto hierarchas apsilankęs Kuboje po Šventojo Tėvo. Kardinolas Laghi Kuboje vadovavo religinėms apeigoms Cienfuegos provincijoje, o po to, per pertrines, birželio 29-tą dieną aukojo šv. Mišias Havanos katedroje. Katalikiškojo švietimo kongregacijos Prefektas taip pat lankėsi Havanos universitete, susitiko tiek su Kubos vyskupais, tiek su valdžios atstovais. Kubos režimas uždardė visas katalikiškas mokyklas 1961 metais. Dabar laukiama, kad krašto vyriausybė atsižvelgs į popiežiaus prašymą prezidentui Kastro ir leis sugrąžinti į Kubos mokyklas religijos dėstyimą.

oooOooo

Lenkijos vyskupai

ganytojiniui laišku pasisakė prieš darbą švenčių dienomis ir paragino krašto vyriausybę nepaaukoti piliečių gerbučio vardan gryo pelno. Lenkijos episkopatas taip pat paragino savo tikinčiuosius neapleisti sekmadieninės prievolės. Ganytojinis laiškas apie darbo ir poilsio šventumą bus perskaitytas visose Lenkijos parapijose. Apie Lenkijoje susidariusią situaciją, kai vis daugiau parduotuvių apsiprenžia dirbti sekmadieniais, buvo kalbama Lenkijos vyskupų konferencijos 295-oje asamblėjoje Pelpino mieste. Asamblėjos dokumente, kurį Lenkijos

episkopato vardu pasirašė naujasis Lenkijos vyskupų konferencijos generalinis sekretorius 47 metų vyskupas Piotr Libera primenama, kad darbas yra žmogui, o ne žmogus darbui. Puikiai suprantame šiandieninės visuomenės struktūros sudėtingumą, bet kviečiame vietines valdžias nekelti pelno aukščiau žmogaus asmens gerbūvio, kurį apsaugoja dieviškasis įsakymas-pažymi ganytojiniam laiške Lenkijos vyskupai.

oooOooo

Kur gyvenimas, ten viltis! O

kadangi Kinijoje vyksta nepaprastas religijos atgimimas, yra viltis, kad Kinija taps geresne! – pasakė Europos ekumeninio dialogo su Kinija konferencijos dalyviams Pekino Socialinių mokslų Akademijos Pasaulio religijų Instituo direktorius He Guanghu. Konferencija įvyko Norvegijos Stavanger mieste. Pasak kinų religijotyrininko, Kinijos visuomenė išgyvena gilią socialinę ir moralinę krizę. Ją sukėlė pastarojo dvidešimtojo įvykiai ir socialinė politinė padėtis. Krizė yra dmesio centre daugeliui kiniečių, būgštujančių dėl krašto ateities, sakė He Guanghu. Jis taip pat kalbėjo apie dar vieną gaivalingą apraišką Kinijoje. Jaučiamas didelis pagrindinės religijos proveržis, pagrindinės ta prasme, sakė He Guanghu, nes jis kyla iš žmonių širdžių. Kalbėdamas apie krikščionybę, akademikas sakė, kad bendro Kinijos moralinio žlugimo kontekste, krikščionių geraširdiškumas yra stačiai jaudinantis. Daugelis Akademinės spaudos, bet taip pat oficialiosios spaudos straipsnių kalba apie krikščionybės teigiamą įtaką. Dar daugiau, kai kurie straipsnių autoriai yra Kinijos vyriausybės nariai, o tai tikrai yra stulbinanti apraiška Kinijoje.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ
FEDERACIJA

Redaktorius Edvardas Šidlauskas. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$40. Kituose kraštuose \$45. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Pamoka mokytojui

Rašo dr. Jonas KUNCA, M.D.

JAV šiandien yra galingiausia karinė ir ekonominė jėga. Kaip tokia ji mėgina pamokyti kitas tautas ir valstybes. Kad kiti paklustų, Vašingtonas dažnai vartoja ekonomines sankcijas. Berods, jas yra paskelbęs net virš 100 kartų. Deja tos sankcijos nepadarė didelės įtakos. Tik nustato kitas tautas prieš amerikiečius. Mat, JAV neva alijantai, vietoj paremti amerikiečius, mielai užima jų turėtą vietą. Po tiek metų sankcijų Kūbai, Fidel Castro tebeviešpatauja ir yra populiarus. Net kai kurie amerikiečių politikai, kaip respublikonų senatorius Richard Luder ir demokratas Lee Hamilton, aštriai kritikuoja administracijos sankcijų politiką. Sako, prieš imantis tokios priemonės, reiktų žymiai daugiau pagalvoti, kiek jos padarys gero ar blogo pačiom JAV.

Šiomis dienomis JTO suvažiavime buvo svarstomas pasiūlymas suteikti Palestinos atstovui teisę dalyvauti organizacijos posėdžiuose. Visi JTO nariai balsavo už šį teisingą pasiūlymą išskyrus du: Izraelį ir JAV. Čia Vašingtonas pasirodė lyg būtų Izraelio klapčiukas, o ne pasaulio vadas, kuriam rūpi taika ir teisingumas. Panašiai yra atsitikę ir anksčiau gana daug kartų.

Ką tik JAV prezidentas grįžo iš savo kelionės į Kiniją. Jis važioavo ten su tikslu pamokyti kinus apie demokratiją, žmogaus teises, atominių ginklų plitimo sustabdymą ir, aišku, prekybinius santykius tarp JAV ir Kinijos. Dėl demokratinių laisvių trūkumo Kinijai buvo irgi taikomos ekonominės sankcijos.

Savo kalboje Klintonas pasmerkė Tiananmen aikštės represijas. Kinijos kolega čia pat jam atsakė: "Jei tada nebūtų imtasi griežtų priemonių, šiandien neturėtumėm stabilumo" Kinijos prezidentas privertė Klintoną racionaliai pagalvoti. O kas būtų pasaulyje, jei Kinijoje kiltų chaosas? Ar JAV galėtų išspręsti tokią problemą? Aišku, kad ne. Prezidentas J.Zemin paliko

Amerikos vadą nejaukioj padėtyje, kaip nesuprantantį Kinijos reikalų.

Kinija yra apribojusi šeimų vaikų skaičių. Tai eina prieš žmogaus teises. O jei būtų leista turėti vaikų keik nori, šiandien Kinijoje gyventų ne 1,2 milijardai žmonių, bet gal 3 ar 4 milijardai, kuriuos nebūtų iš ko išlaikyti. Ir čia Amerika negalėtų daug padėti.

Kinijoje yra diktatūrinė valdžia. Ir ji vos ne vos įstengia išlaikyti tvarką. Atleisk vadžias ir kils netvarka su visom su ja surištom nelaimėm. Lengva kalbėti apie demokratiją. Ar ji gali būti įvesta iš karto Kinijos atveju? Vienintelis kelias yra eiti žingsnis po žingsnio. Subyrėjus imperijai, Rusija mėgina pakeisti sovietinę sistemą į demokratiją. Ka ten matom po 10 metų! Nors spauda nerašė, bet reikia manyti, kad Kinijos prezidentas davė Klintonui šitą pavyzdį.

Po ilgokos viešnagės Kinijoje, JAV prezidentas ir jo patarėjai, vietoj pakeisti (demokratizuoti) Kiniją pakeitė JAV politiką. Ateityje Vašingtonas bus atsargesnis su demokratijos retorika, Kiniją priima tokią, kokia ji yra ir palieka kiniečius spręsti jų problemas. Jie žino geriau, kas yra naudinga Kinijai ir kas ne. Mokytojas, B.Clintonas, gavo gerą pamoką tolimoji Kinijoje, kuri be Wall Street ir IMF pagalbos neblogai veda savo ekonomiką ir finansus. Vašingtono patarimų Kinijai nereikia. Su ta nauja padėtim JAV turės apsiprasti.

Likusioj Azijoje JAV-Kinijos partnerystė sukėlė nemažai abejonių. Ar JAV ateityje ją gintų nuo kinų puolimo? Be to dėl finansinės krizės pietryčių azijatai laiko kaltais amerikiečius, atseit Wall Street finansistus. Dėl to Azijoje auga nacionalizmas, net ir Australijoje. Rusų tautinės vienybės partijos nariai nešioja juodus uniformas su svastikos ženklais ir viešai smerkia žydus. Turi net savo karinę mokyklą. Tai nepasitenkinimo dabartinę padėtim ženklai, Vašingtonas ir čia tyli, nes Rusija per didelė kad ją priverstu klausyti.

Teismas atėmė lietuviui JAV pilietybę

Federalinis apeliacinis teismas Čikagoje vienbalsiai patvirtino sprendimą atimti JAV pilietybę iš lietuvių Kazio Čiurinsko, kuris per Antrąjį pasaulinį karą tarnavo ginkluotame naciams pavaldžiame būryje, žudžiusiam žydus ir kitų tautybių žmones Baltarusijoje ir Lietuvoje.

JAV teismo išvadoje sakoma, kad K.Čiurinskas, kuriam dabar 80 metų, talkino naciams persekiojant taikius gyventojus, kai tarnavo lietuvių apsaugos batalione, iššaudžiusiam tūkstančius žydų Baltarusijoje.

Pastaruoju metu Indianos valstijos Šerervilio miestelyje gyvenusiam lietuviui dabar gresia deportavimas iš JAV.

Lietuvos generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyriaus pareigūnai BNS sakė neturį jokių prieš K.Čiurinską ir kreipėsi informacijos į Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrą.

K.Čiurinskas imigravo į JAV 1949-aisiais ir po šešerių metų gavo šalies pilietybę. Prašydamas

pilietybės, jis nurodė, kad nuo 1936 iki 1944 metų dirbo malūninku.

Tačiau iki pat praėjusių metų jis gavo Vokietijos valdžios skirtą karo Invalido pensiją už sužalojimus, patirtus per minos sprogimą, jam grįžtant iš karinės užduoties Minske.

Prašymą gauti šią pensiją K.Čiurinskas parašė Vokietijai 1966-aisiais ir gavo ją ištisus 30 metų. 520 JAV dolerių pensijos mokėjimą Vokietija nutraukė praėjusių metų pradžioje, sužinojusi apie jo dalyvavimą masinėse žudynėse.

K.Čiurinsko prašymas šiai pensijai gauti tapo vienu jo nuslėptos praeities įrodymų, kai Indianos valstijos teismas prieš metus priėmė sprendimą atimti iš jo Amerikos pilietybę. Savo kaltę jis neigė ir sprendimą apskundė apeliaciniam teismui, kuris patvirtino valstijos teismo verdiktą.

Lietuvoje teismą kol kas yra pasiekusi tik vieno iš keliolikos lietuvių, JAV apkaltintų žydų persekiojimu, byla. 90 metų A.Lileikis yra kaltinamas genocidu per Antrąjį pasaulinį karą, kai

Popiežius mes iššūkį sankcijų prieš Iraką šalininkams

Paulius JURKEVIČIUS

Baigiamos derinti datos

"Popiežius į Iraką nori atvykti kitais metais, jeigu leis sveikata", - pareiškė šiomis dienomis Irako katalikų bažnyčios patriarchas arkivyskupas Raphaelis Bidawidas.

Popiežiaus kelionė į Iraką iš esmės jau yra parengta, nors Vatikanas jokių oficialių pareiškimų iki šiol nepaskelbė. Diplomatiškos kol kas ir vizitą rengiančių aukštųjų dvasininkų formuluotės, tačiau Irako katalikų noras matyti Šventąjį Tėvą Bagdade yra toks didelis, kad informacija apie kelionę neišvengiamai aplenkia oficialius Šventojo Sosto spaudos centro komunikatus.

Italų spauda cituoja arkivyskupą R.Bidawidą, kuris teigia, kad Jonas Paulius II į Iraką greičiausiai vyks kitų metų vasario arba spalio mėnesiais. Tuo metu šioje Artimųjų Rytų šalyje įprasti karščiai šiek tiek atlęgsta.

Sudėtinga vizito programa

Romoje jau aptarinėjama ir būsimos pontifiko kelionės programa. Ji turėtų būti tradiciškai sudėtinga tiek pačiam popiežiui, tiek vizito organizatoriams.

Pageidavimą aplankyti Iraką K.Wojtyla pirmą kartą pareiškė prieš ketverius metus. Tuomet jis kalbėjo apie ganytojišką kelionę Kristaus gimimo jubiliejaus išvakarėse po šventąsias Abraomo, Mozės, šv.Pauliaus vietas.

Popiežiaus kelionė po Iraką turėtų trukti kelias dienas. Jis lankysis Abraomo gimtajame mieste Ure, Babilone ir Koche, kur stūkso didžiulius Mesopotamijoje krikščionių šventyklos griuvėsiai.

Jono Pauliaus II vizito kulminacija turėtų tapti šv. Mišios Bagdado stadione.

Vatikano diplomatai dirba

Popiežiaus kelionės į Iraką aspektus jau pradėjo svarstyti Vatikano ir Bagdado diplomatai.

Vienas aukščiausių Šventojo Sosto užsienio politikos vadovų kardinolas Rogeris Etchegaray neseniai grįžo iš kelionės po Artimųjų Rytų kraštus. Bagdade jis kalbėjosi su Irako diktatoriaus Saddamo Husseino "dešiniąją

Jonas Paulius II jau planuoja vizitą į Iraką. Reuters nuotr.

ranka" vicepremjuru Tariqu Azizu.

Dienraštis "La Repubblica" ta proga nusiuntė į Irako sostinę savo korespondentą, kuris papasakojo, jog Bagdado šv.Juozapo bažnyčioje kardinolas iš Romos tikintiesiems paskelbė: "Popiežius jau pradėjo kelią į jūsų miestą. Ar esate patenkinti?"

Į Vatikano diplomato klausimą irakiečiai atsakė griausmingais plojimais.

Tai, jog Šventasis Sostas didina diplomatinę aktyvumą Irake, rodo ir neseniai Bagdade įvykęs krikščioniškųjų konfesijų pasitarimas, kuriame dalyvavo Artimųjų Rytų, Rusijos, JAV aukštieji dvasininkai.

Laukiama didelio azijotazo

Nors popiežiaus vizitas dar oficialiai nepatvirtintas, tačiau jau dabar šios ganytojiškos kelionės planai kelia didžiulį žiniasklaidos ir politikų susidomėjimą.

Labiausiai Jono Pauliaus II atvykimo laukia, atrodo, patys irakiečiai. Romos popiežius, jų akimis, yra tikras tarptautinių embargų nutraukimo, diktatorių tramdymo, politinės įtampos mažinimo specialistas.

Nors kiekvieno popiežiaus vizito į "karštus regionus" proga Vatikanas nepamiršta pabrėžti grynai ganytojiško Šventojo Tėvo misijos pobūdžio, tačiau Romoje niekas neabejoja, kad Jono Pauliaus II kelionė į šalį, kuri kelis kartus per metus tampa pavojingu tarptautinės įtampos židiniu, neabejotinai turės ir politinių pasekmių. "L.r."

Vilnius. Vidaus reikalų ministerija ketina melo detektoriumi patikrinti vadovaujančius vidaus reikalų sistemose pareigūnus, specialiąjį tarnybų vadovus ir operatyvininkus.

Naują jų patikrinimą manoma atlikti, pastaruoju metu teisėsaugos struktūroms nustačius nemažai įvairius nusikaltimus įvykdžiusių pareigūnų. Melo detektoriumi turėtų būti tikrinami ir nauji į vidaus reikalų sistemą priimami vadovaujantys pareigūnai.

vadovavo naciams pavaldžiai saugumo policijai Vilniaus apskrityje.

Generalinė prokuratūra kaltinimą genocidu yra pareiškusi ir buvusiam A.Lileikio pavaduotojui 89 metų Kazimierui Gimzauskui. Jo byla ketinama perduoti teismui netrukus, kai tik bus gauta Lietuvos prašyta dokumentinė medžiaga iš JAV.

"L.r."

Prezidentui – KTU garbės daktaro regalias

Kauno technologijos universiteto (KTU) Senato ir rektorato posėdyje, kuriame dalyvavo apskrities ir miesto vadovai, taip pat aukštųjų mokyklų rektoriai, akademinė visuomenė, Prezidentui Valdui Adamkui buvo įteiktos garbės daktaro regalias.

Šį vardą pasaulinio masto gamtosagūninkui, užsienio lietuviui ketinta suteikti dar 1996 metais, tačiau V.Adamkus siūlė palūkti. Šių metų sausio mėnesį universiteto senatas tokį sprendimą pagaliau priėmė.

V.Adamkus sakė: "Šį vardą priimu išipareigodamas visai Lietuvos akademinėi brolijai. Akademinė bendruomenė man yra praeities liudytoja ir ateities nešėja, tai mąstančioji valstybės dalis". "L.r."

Ivairios žinios

Susirūpinęs užsitiesusių baudžiamųjų bylų tyrimu prokuratūroje ir Vidaus reikalų ministerijoje, prezidentas Valdas Adamkus pasitarti pakvietė teisėsaugos institucijų vadovus.

V.Adamkus siūlė parengti procesinių įstatymų pataisas, leidžiančias paskubinti bylų tyrimą bei užkertančias kelią piktybiniam jų vilkinimui.

Susitikime V.Adamkus generaliniam prokurorui Kaziui Pėdnyčia įteikė Kauno holdingo bendrovės indelinių skundus ir pavedė kuo greičiau imtis priemonių, kad jie atgautų savo turtą.

Vidaus reikalų ministrui Stasiui Šedbarui Prezidentas perdavė devyniolikos piliečių skundus dėl ilgo jų bylų tyrimo.

*****

Rusijos ambasada Vilniuje neišdavė vizų Lietuvos parlamentarų grupei, ketinusiai vykti į Čėčėniją. Su jos vadovais būtų buvę kalbama apie pagrobto lietuvių verslininko Viktoro Grodžio paieškos galimybes.

Į Čėčėniją turėjo vykti Seimo vicepirmininkas, parlamentinės ryšių su Čėčėnija grupės narys Romualdas Ozolas, dar vienas šios grupės narys Algirdas Patackas, bei tarptautinės parlamentarų grupės Čėčėnijos problemoms spręsti generalinis sekretorius Algirdas Endriukaitis. Tačiau, pasak R.Ozolo, Rusijos ambasada, nepaaiškinusi priežasčių, neišdavė vizų.

Ambasados atstovas spaudai Borisas Kirilovas Eltai sakė, kad rusai norėtų gauti papildomų dokumentų iš Lietuvos: "Situacija regione, į kurį nori vykti tokio aukšto lygio Lietuvos delegacija, yra labai sudėtinga".

*****

Bendrovės "Vilmorus" apklausa rodo, kad 57,8 proc. gyventojų pritarė draudimui KGB kadriniams pareigūnams dirbti valstybės tarnyboje. 18,4 proc. apklaustųjų tam nepritarė, o 23,8 proc. - neturėjo nuomonės.

Seimas toliau svarstė Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio pateiktą įstatymo projektą, pagal kurį SSRS valstybės saugumo komitetas (VSK) būtų pripažintas nusikaltusią organizaciją, o jo buvusiems kadriniams darbuotojams būtų uždrausta dirbti tam tikrus darbus.

*****

Tarptautinės atominės energetikos agentūros (TATENA) generalinis direktorius Mohamedas El Baradei Vienoje susitikime su Prezidentu Valdu Adamkumi teigė suprantant, kad valstybė, kurios 82 proc. elektros energijos pagamina Ignalinos atominė elektrinė, negali staiga jos atsisakyti, nes atominė energetika teikia ir energetinę nepriklausomybę šaliai, o gamtos apsaugos požiūriu atominė elektrinė yra vienas švariausių energijos šaltinių.

Pokalbio metu buvo sutarta, jog nors Lietuvai reikalingi alternatyvūs energijos šaltiniai, tačiau atominės elektrinės neįmanoma atsisakyti per labai trumpą laikotarpį. Tačiau

Prezidentas pabrėžė, jog IAE ateitis bus sprendžiama priėmus bendrą energetikos strategiją. Ji turėtų būti priimta dar iki šių metų pabaigos.

Kaip jau skelbta, Lietuva įsipareigojo uždaryti IAE, kai joje turėtų būti keičiami vadinamieji kuro kanalai.

*****

Generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia pareiškė turįs informacijos apie užsakymus kompromituoti aukštus šalies pareigūnus.

Informavęs Prezidentą Valdą Adamkų apie sekimo skandalo tyrimą, K.Pėdnyčia sakė turįs nepatvirtintos informacijos, kad "yra užsakyti žmonės, skirta labai didelė pinigų suma kompromituoti aukštus pareigūnus, nesvarbu, ar jie ką padarė, ar nepadarė".

Išsamiau komentuoti generalinis prokuroras atsisakė. Jis pažymėjo, kad šią informaciją būtina tikrinti ir jis nežina, "kuo tai baigsis". Tačiau K.Pėdnyčia pridūrė neneigiant, kad tai susiję su buvusiu sovietų saugumu.

Turimos žinios tikrinamos kartu su Prezidento prašymu ištirti "Lietuvos ryto" paskelbtą informaciją apie galimą operatyvinę veiklą prieš pačius aukščiausius šalies pareigūnus. Jau antrą kartą informavęs Prezidentą apie šių žinių tikrinimo eigą, prokuroras K.Pednyčia vis dar negalėjo pasakyti, ar bus iškelta baudžiamoji byla.

*****

Seimo Žmogaus ir piliečio teisių bei tautybių reikalų komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris pasiūlė išvykusiems iš Baltarusijos užsienio šalių ambasadoriams įsikurti Lietuvos sostinėje: "Vilnius, esantis tik už 190 kilometrų nuo Minsko, galėtų būti tinkama ir saugi vieta įvairių valstybių ambasadoriams Baltarusijoje reziduoti".

Pasak Lietuvos užsienio reikalų ministerijos pareigūnų, tokia iniciatyva nėra neįmanomas dalykas ir diplomatinėje praktikoje yra atvejų, kai ambasadoriai įsikuria kaimyninėse valstybėse.

*****

Pristatęs Lietuvos ekonomiką Vidurio ir Rytų Europos šalių forume, Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus susitiko su Austrijos prezidentu Thomu Klestilium.

Pavadinęs pokalbį konstruktyviu, V.Adamkus teigė, jog Austrijos prezidentas džiaugėsi Lietuvos pažanga ir tikino, kad, Austrijai pirmininkaujant Europos Sąjungoje, bus rimtai svarstomas ES išplėtimas į Rytus. Th.Klestilis pavadino ES plėtojimo procesą Europos tobulinimu.

"Pats faktas, kad mažytė Austrija gali pirmininkauti Europos Sąjungai, rodo ES stiprybę ir patvirtina, kad čia nėra didžiųjų valstybių monopolio", - sakė V.Adamkus.

Prezidento manymu, mažosios valstybės geriau supranta viena kitą, todėl gali kartu svarstyti pasirengimą stoti į ES.

*****

Seimo vicepirmininkas Feliksas Palubinskas pasiūlė

suregistruoti visus buvusius SSRS valstybės saugmo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) darbuotojus.

Tai Krikščionių demokratų frakcijos narys pareiškė vykusioje diskusijoje dėl SSRS valstybės saugmo komiteto (VSK) vertinimo ir šios organizacijos kadrinių darbuotojų dabartinės veiklos įstatymo projekto.

F.Palubinskas taip pat pasiūlė nustatyti buvusių SSRS VSK darbuotojų pavojingumo laipsnį, kuris suteiktų galimybę spręsti, kur jie gali dirbti.

*****

Valstybinėje komisijoje dėl Baltijos kelio dešimtmečio sukakties minėjimo nebus opozicinės LDDP narių. Tokį sprendimą priėmė posėdžiavę Seimo nariai.

Į LDDP atstovo Justino Karoso klausimą, kodėl šioje komisijoje nėra jo partijos narių, Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininkas Žibartas Jackūnas atsakė, kad Baltijos kelyje LDDP narių buvo mažiausiai.

*****

Socialdemokratai Arvydas Akstinavičius ir Rimantas Dagys pasiūlė birželio 15-ąją paskelbti Okupacijos ir genocido dieną. Jaunlietuvis Stanislovas Buškevičius norėtų, kad lapkričio 30-oji būtų minima kaip Mažosios Lietuvos prisijungimo prie Didžiosios Lietuvos diena. Seimo kancleris konservatorius Jurgis Razma pasiūlė, kad rugpjūčio 15-oji būtų švenčiama kaip Švenčiausiosios Mergelės Marijos ėmimo į dangų diena.

*****

Latvijos Seimo nariai po daugiau kaip aštuonias valandas trukusių debatų priėmė Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) rekomenduotas Pilietybės įstatymo pataisas.

Rusijai spaudžiant, ESBO reikalavo Latvijos Respublikos pilietybę suteikti nepiliečių vaikams, kurie gimė šalies teritorijoje po nepriklausomybės paskelbimo, ir panaikinti vadinamuosius natūralizacijos langus.

Prie Seimo rūmų susirinko daug nacionalistiškai nusiteikusių piliečių protestavo prieš pilietybės suteikimą nepiliečių vaikams. Demonstrantų teigimu, šių vaikų tėvai į Latviją atvyko nelegaliai, po to, kai šalį okupavo sovietinė kariuomenė.

*****

JAV ir Europos Sąjungos (ES) ambasadoriai jau išvyko iš Baltarusijos. Apie sprendimą atšaukti savo ambasadorius konsultacijų paskelbė ir Lenkija bei Bulgarija.

Ambasadorių ir Baltarusijos vadovo konfliktas kilo dėl to, kad Minskas netikėtai uždraudė ambasadoriams patekti į diplomatų gyvenamą kompleksą Minsko Drozdų priemiestyje.

Tuo tarpu Lietuvos parlamentaras Emanuelis Zingeris pasiūlė išguitiems iš Baltarusijos užsienio šalių ambasadoriams įsikurti Vilniuje.

*****

Baltarusija atsisakė ieškoti kompromiso su Vakaraais, kad

išspręstų nesutarimą dėl užsienio diplomatų teisės gyventi prestižiniame Drozdų komplekse.

"Ambasadoriai išvyko laikinų konsultacijų su iškilmėmis bei šampanu ir pareiškė viltį, kad greitai sugrįš".

Japonijos reikalų patikėtinis Baltarusijoje taip pat išvyko iš Minsko. Ekspertų teigimu, Japonijos pasiuntinio Shigao Natsui išvykimas dar vienas protesto ženklas, dar labiau izoliavęs Baltarusijos prezidentą Aleksandrą Lukašenką.

"Baltarusijos prezidento reakcija į JAV ir ES ambasadorių išvykimą buvo keista. Jis pasiūlė susitikti su diplomatais, kurie jau išvyko iš šalies", - pareiškė Shigao Natsui.

A.Lukašenka, kuris taip pat gyvena Drozdų komplekse ir nepageidauja užsienio pasiuntinių draugijos, pasiūlė surengti susitikimą su ambasadoriais, jeigu jie negali išspręsti savo problemų per Užsienio reikalų ministeriją.

*****

Už Kaukaze pagrobta šveicarų Peterį Zollingerį jo šeima sumokėjo nuo 200 tūkstančių iki 500 tūkstančių dolerių išpirką. Vakare Šveicarijos televizijos laidoje pareiškė buvęs įkaito tarpininkas Robertas Heelas.

Šeima išpirkos fakto nepatvirtino. Inžinierius P.Zollingeris praleido nelaisvėje septynis mėnesius. Praėjusį savaitgalį jis paleistas į laisvę ir grįžo į Šveicariją.

*****

Rusijos vadovas Borisas Jelcinas savo kalboje per radiją, skirtoje 57-osioms metinėms, kai hitlerinė Vokietija užpuolė Sovietų Sąjungą, paragino gerbti žuvusiųjų atminimą ir nepamiršti, kad jie žuvo kovodami prieš fašizmą, kuris Rusijoje dabar kelia galvą.

"Nerimauja dėl to, kad ne visi jaučia ekstremizmo grėsmės realumą Rusijoje. Bet tokia grėsmė yra. Ir tai labai pavojinga visuomenei", - pareiškė Rusijos prezidentas B.Jelincas.

Pabrėžęs, jog ekstremizmo grėsmė Rusijoje šiandien reali, B.Jelcinas pareiškė, kad tie "kurie šiandien kliečia tautinio pranašumo ir antisemitizmo idėjomis, turi save paklausti: ar jie suvokia, ką daro".

"Negi Rusijos gyventojai leis, kad baisiausia žmonijai žinoma ideologija įsišaknytų mūsų žemėje", - retoriškai klausė Rusijos valstybės vadovas.

Dievo akyse žmogaus
veiksmas vertingi tik per
Jėzaus nuopelnus
(Atkelta iš 1-mo psl.)

sektoriaus pavaduotojas vyskupas Jean-Claude Perisset. Jis išreiškė viltį, kad dokumentas visiems padės labiau įsiklausyti vieni į kitus ir dėti bendras pastangas labiau įsigilinti į vieną ir tą patį visų mūsų tikėjimą į Kristų Išganytoją. Pritarimas mišrios komisijos parengtam pareiškimui yra labai svarbus žingsnis į krikščionių vienybę. Šiuo keliu bus žengiama toliau, nes žinome, kad paskutinis žingsnis bus tas, kuris leis drauge dalytis komunija prie to paties altoriaus, pasakė vyskupas Jean-Claude Perisset.

Pirmajai Islandijos poniai vizitą Lietuvoje primins ir gintaro papuošalai

Komplimentai Vilniui

„Esu pakerėta Vilniaus grožio – nuostabūs namai ir bažnyčios, tokios išpuoštos ir elegantiškos. Jau seniai ketinau vykti į Vilnių, todėl buvau nemažai skaičiusi apie jį. Tikiuosi dar kada nors sugrįžti“, – sakė Islandijos Prezidento Olafuro Ragnaro Grimssono žmona Gudrun Katrin Thorbergsdottir.

Islandijos Prezidento vizito Lietuvoje metu jo žmonai ir delegacijos narių sutuoktinėms buvo parengta atskira programa.

Dėl prieš porą savaičių savo namuose Čikagoje patirto kojos patempimo Lietuvos Prezidento žmona Alma Adamkienė negalėjo visur lydėti viešnios.

Po oficialaus sutikimo Prezidentūroje plydęsi ponias į galeriją „Vartai“, ji atsisveikino iki Islandijos Prezidento ir jo žmonos garbei rengiamos vakarienės.

Išpūdžių kupina diena

G.K.Thorbergsdottir ypač susidomėjusi „Vartuose“ apžiūrinėjo tuos pernai mirusio dailininko Audriaus Puipos paveikslus, kuriuose autorius, žinojęs apie savo artėjančią mirtį, pavaizdavo pats save, apsupta medikų.

Pati su leukemija kovojanti ponija Gudrun Katrin šiuos paveikslus pavadino dramatiškais, kartu įvertino ir dailininko saviironiją.

Islandijos Prezidento žmonai patiko ir Sauliaus Vaitiekūno juvelyriniai darbai iš akmenų.

G.K.Thorbergsdottir pakvietė menininką atvykti į Islandiją, sakydama, kad jų šalyje yra daug įdomių akmenų.

Taikomosios dailės muziejuje G.K.Thorbergsdottir susižavėjo šiuolaikine lietuvių tekstile.

Archeologės išsilavinimą turinti ponija Gudrun Katrin labai susidomėjo Arkikatedros požemiais,

bet dėl nuovargio atsisakė paskutinės ekskursijos dalies – pėsčiomis eiti nuo Nacionalinės filharmonijos iki Aušros vartų.

Islandai vertina eleganciją

Pirmąją vizito dieną G.K.Thorbergsdottir vilkėjo smėlio spalvos ilgą kostiumą. Eleganciją pabrėžė vario spalvos blizganti skrybėlė ir pirštinaitės. Islandijos Prezidento žmona sakė pati sau kurianti drabužius. Ji domisi dizainu, ypač megztų drabužių, yra turėjusi dizaino galeriją, sukūrusi nemažai populiarių mezgimo raštų.

Viešnia sakė labai mėgstanti gintarą, pademonstravo jos kaklą puošiantį sidabrinį koljė, inkrustuotą masyviu gintaru su inkluzu.

Pirmoji Islandijos ponija prisipažino, kad originalius papuošalus jai dovanoja vyras.

Norėdama prisiminti viešnagę Vilniuje, Prezidento žmona Senamiesčio mugėje ir liaudies meno salone „Sauluva“ nusipirko keletą nebrangių gintarinių žiedų ir auskarus, taip pat lininių staltiesių.

Kaip sakė Prezidento žmoną lydėjusios Islandijos pareigūnų žmonos, islandai didžiujasi jos elegancija ir inteligentiškumu. Apie devyneriais metais už Prezidentą vyresnę jo žmoną islandai sako, jog ji yra nepaprastai moteriška, bet kartu ir labai stipri moteris. Kalbėdami apie jos ligą, jie stengiasi neaštrinti šios temos ir džiaugiasi girdėdami, kad po gydymo jos sveikata pagerėjo.

Nuo Trakų iki Kauno

Islandijos Prezidentas su žmona lankėsi Trakuose, Rumšiškių buities miziejiaus karčemoje valgė liaudiškus pietus, viešėjo Kaune.

Vakare Vilniuje Islandijos Prezidento ir jo žmonos vardu buvo surengtas priėmimas. „L.r.“

Lietuvės kolekciijoje – pasaulio taurė

Dviratininkė R.Mažeikytė iškovojo prestižinį titulą

Algis MATULEVIČIUS

Tulono (Prancūzija) „Hyeres“ treke vykusiose dviratininkių pasaulio taurės ketvirtojo – paskutinio – etapo varžybose 3 km asmenines persekiojimo lenktynes laimėjo ir pagal visų etapų rezultatus šių metų pagrindinį prizą pirmą kartą laimėjo Panevėžio „Fortūnos“ klubo narė Rasa Mažeikytė.

Finale 22 metų panevėžietė pranoko praėjusių metų pasaulio vicečempionę Rusijos sportininkę Natalija Karimovą.

Lemiamame važiavime R.Mažeikytė pasiekė naują Lietuvos rekordą – 3 min. 40,06 sek.

Trenerio Antano Jakimavičiaus išugdyta Atlantos olimpiinių žaidynių šeštosios vietos laimėtoja R.Mažeikytė šiemet dalyvavo pasaulio taurės varžybų trijuose etapuose iš keturių.

Gegužės mėnesį Kolumbijoje ji užėmė antrąją vietą, o birželio mėnesį Vokietijoje rungtyniavo nesveikuodama ir tenkinosi šeštąja pozicija.

Tulone R.Mažeikytė taip pat išmėgino jėgas grupinėse lenktynėse ir baigė šeštą. Kita Panevėžio sportininkė Edita Raudonytė-Kubelskienė šioje rungtyje užėmė

Pasaulio taurės laimėtoja R.Mažeikytė.
R.Jurgailio nuotr.

14-ąją vietą.

Pagal pasaulio taurės varžybų visų etapų rezultatus Lietuvos dviratininkės iškovojo tris kelialapius į Bordo (Prancūzija) lenktynes rugpjūčio mėnesio 26-30 dienomis vyksiantį planetos čempionatą. Joms skirta po vieną vietą 3 km asmeninėse persekiojimo, grupinėse ir sprinto varžybose.

„L.r.“

Vašingtono festivalyje – Baltijos šalių Joninių laužas

Romas SAKADOLSKIS

pasaulio.

Lietuvos liaudies giesmininkai, šokėjai ir meistrai pasirodė prestižiniame JAV folkloro metiniam festivalyje Vašingtone – didžiausiame tokio pobūdžio renginyje Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Lietuvos grupėje – 50 asmenų, tarp jų Dzūkijos Marcinkonių kaimo etnografinis ansamblis, liaudies dainininkė Veronika Povilionienė, Telšių folkloro ansamblis „Insula“, Vilniaus liaudies muzikos kapela „Sutaras“ ir sutartinių dainininkės „Trys keturiose“.

Taip pat buvo atvykę liaudies meistrai: kalvis, gintaro meistras, medžio meistras, tvorų tvėrėjas, graviruotojas, Velykų kiaušinių margintoja, verbų rišėja, sodų kūrėja, tautinių drabužių audėja. Grupei vadovavo Zita Kelmickaitė.

Dalyvavo ir lietuvių liaudies šokių ansamblis „Sodauto“ iš Bostono, o Vašingtone ir apylinkėse gyvenantys lietuviai talkino, dirbdami vertėjais ir palydovais.

Lietuvių paviljonas folkloro festivalyje įsikūręs Vašingtono pagrindiniame miesto parke, vadinamame „National Mall“, kuriame per dešimt festivalio dienų buvo apie milijoną lankytojų iš viso

Europos valstybėse, joje turi būti įdiegta HACCP sistema, kurios tikslas – garantuoti kiekvieno technologinio proceso sanitariją bei numatyti visus galimus pažeidimus.

Dabar tauragiškių bendrovė apie 25 proc. produkcijos parduoda užsienyje.

Daugiausia jos išvežama į Daniją, Latviją, Rusiją, Bulgariją.

Tauragės bendrovėje dirba 400 žmonių. Per mėnesį įmonėje pagaminama apie 120 tonų mėsos

Šalia lietuvių buvo įsikūrę latviai, o netoliese – estai. Pirmą kartą didelė JAV folkloro festivalio programos dalis skirta trims Baltijos valstybėms.

Pirmą festivalio vakarą suliepsnojo tradicinis Joninių laužas. Šį renginį kartu organizavo trijų Baltijos valstybių atstovai.

Be Baltijos šalių atstovų, festivalyje taip pat gausiai dalyvavo filipiniečiai. Šiais metais Filipinai švenčia 100 metų nepriklausomybės sukaktį.

Šis folkloro festivalis rengiamas jau 32 metus. „L.r.“

Kosminės pramonės vadovai įspėjo vyriausybę: jeigu nebus pinigų, įgula paliks orbitinę stotį „Mir“, o 130 tonų sverianti stotis nevaldoma pati nukris ant Žemės.

„Mes esame prieš skubų stoties uždarymą, todėl atsakomybė už tai teks Rusijos vyriausybei“, – pareiškė kosminių raketų korporacijos „Energija“, kuriai priklauso stotis „Mir“, prezidentas J.Semionovas.

Šiais metais stočiai išlaikyti iš biudžeto negauta nė kapeikos. Balistikų apskaičiavimais, stotis pati galės išeiti iš orbitos maždaug po dvejų metų. Jeigu ji nebus valdoma, nebus ir garantijų, kad ji nukris pageidautiname rajone.

gaminų. Populiariausi ir perkamiausi yra 60-70 pavadinimų gaminiai. „L.r.“

Primenama, kad Rusija dar neatsiprašė

Lietuvos Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis dar kartą paragino Rusiją atsiprašyti Lietuvos dėl jos gyventojų masinių trėmimų.

„Naujoji Rusija yra pasmerkusi SSRS stalinistų įvykdytą Lietuvos aneksiją, bet dar netarė apgailestavimo ir užuojautos žodžių dėl masinių trėmimų aukų. Ir šiam atvirumo žodžiui jau ateina laikas, telkiant jėgas prieš bet kurios spalvos fašizmo prisikėlimą“, – rašoma Seimo pirmininko pareiškime.

Kreiptis į Rusiją V.Landsbergis paskatino Rusijos prezidento Boriso Jelcino kalba, kurioje jis priminė 1941-ųjų birželio 22-ąją prasidėjusį karą Vokietijoje, kartu perspėdamas dėl kylančios fašizmo grėsmės Rusijoje.

Savo pareiškime Seimo pirmininkas pažymi, kas jau seniai laukta „tokios diagnozės apie šių dienų rusiškąjį fašizmą“.

„Tai primena laikus, kai rusijos demokratija ir Lietuvos demokratija stovėjo petys į petį, kai bendromis pastangomis buvo pasmerktas Antrojo pasaulinio karo pradžia – 1939 m. nusikalstamas Hitlerio ir Stalino sąmokslas prieš Vidurio Europos tautas“, – pažymi V.Landsbergis.

Seimo pirmininkas pabrėžia, kad Lietuva prieš savaitę minėjo Sovietų Sąjungos įvykdytus masinius civilių gyventojų – lietuvių, žydų, lenkų trėmimus iš Lietuvos pagal tuos pačius Hitlerio ir Stalino sandėrus. „L.r.“

„Tauragės maiste“ dirba ir užsieniečiai

Jūratė SPRINDŽIŪNAITĖ

Bendrovėje „Tauragės maistas“ lankėsi Tarptautinio mokymo centro Didžiojoje Britanijoje mokslų daktarė Helena Hinch, norėjusi įsitikinti, ar tauragiškių mėsos gaminiai atitinka Europos Sąjungos keliamus švaraus ir sveiko maisto paruošimo reikalavimus.

„Tauragės maistas“ laimėjo konkursą statyti gyvulių skerdyklą pagal Europos Sąjungos reikalavimus. Po viešnagės H.Hinch teigė, kad yra patenkinta tauragiškių darbu. Labiausiai jai patiko bendrovės šaltai rūkytos dešros, šoninė, nugarinė.

Pasak bendrovės marketingo vadybininkės N.Statkienės, jei bendrovė savo produktus parduoda

Rusijos karių pagrobto paveikslų vokiečiai ketina ieškoti Lietuvos muziejuose

Jolita VENCKUTĖ

Pėdsakai – ne tik Rusijoje

Prūsiškųjų rūmų ir parkų fondas, kuriam priklauso ir garsieji Sanssouci rūmai Potsdame, iki šiol ieško apie trijų tūkstančių meno kūrinių, dingusių Antrojo pasaulinio karo metais.

Dauguma jų kaip Raudonosios armijos karo trofėjai pateko į Maskvos ir Sankt Peterburgo muziejus. Tačiau Sanssouci rūmų administracija įsitikinusi, kad vienas paveikslas atsidūrė ir liko Lietuvoje.

Ypač vertingas kūrinys

Rūmų administracijos paveikslų ekspertas Gerdas Bartoschekas sakė, kad italų menininko Antonio Campi paveikslą „Trys Marijos prie Kristaus kapo“ galima laikyti vienu gražiausių fondo kūrinių.

XVI amžiuje nutapyto paveikslą autorius A. Campi neblogai žinomas tėvynėje Italijoje kaip tapytojas, grafikas, skulptorius, architektas ir poetas. Gimęs Kremonos mieste, jis dirbo Milane ir Romoje. Pasak G. Bartoscheko, šiandien paveikslą Vokietijos markėmis būtų galima įvertinti penkiaženkle suma.

Religinę sceną, nutapytą ant nedidelio (30 x 39 cm) tuopos pagrindo, rūmai buvo įsigiję iš Europoje žinomos Solly kolekcijos. 1828 metais paveikslas buvo pažymėtas Potsdamo Sanssouci rūmų archyvuose dokumentuose. 1945 metais jis buvo įtrauktas į dingusių meno kūrinių katalogą – jo pėdsakai dingo Europos rytuose.

Paveikslas kabojo Katedroje

Po daugelio metų į ilgametio rūmų darbuotojo G. Bartoscheko rankas pateko 1973 metais Vilniuje leista knyga „Vakarų Europos XV – XIX amžių tapyba Vilniaus paveikslų galerijoje“.

Ketvirtajame knygos puslapyje išspausdintoje nuotraukoje darbuotojas atpažino Sanssouci rūmams priklausiusį paveikslą – sutapo ir dailininko parašas, ir šalia užrašytas paveikslų pavadinimas.

Sanssouci darbuotojas įsitikinęs, kad paveikslas ir dabar yra Lietuvoje, nors neginčijamų įrodymų kol kas nėra.

To meto Lietuvos SSR dailės muziejaus išleistas vadovas „Vakarų Europos XV-XIX amžių tapyba Vilniaus paveikslų galerijoje“ jau pirmuosiuose puslapiuose pamini A. Campi paveikslą. Vadovą parengęs Pranas Juodelis savo straipsnyje pristato jį kaip „vieną didžiųjų Paveikslų galerijos vertybių“.

Tikimasi atgauti kūrinius

„Visi karo metais pagrobti kūriniai turi būti grąžinti į savo vietą“, – tvirtino žurnalistas prūsiškųjų rūmų ir parkų fondo generalinis direktorius Hansas Joachim Giersbergas.

Vien Sanssouci paveikslų galerijoje trūksta apie 100 paveikslų – dingo du trečdaliai buvusio turto.

Fondui priklausančiuose Berlyno Šarlotenburgo rūmuose darbuotojai pasigedo trijų tūkstančių porceliano dirbinių.

Besitraukdama sovietų kariuomenė išsivežė daugybę minkštų baldų iš Potsdamo ansamblio Naujųjų rūmų, šviestuvų, stalų ir komodų. Planavimo kameroje prieš karą buvo

„Trys Marijos prie Kristaus kapo“
Nuotr. iš Prūsiškųjų rūmų ir parkų archyvo fondo.

daugiau kaip 10 tūkstančių žemėlapių ir atlasų, šiandien jų tėra 261.

Su Maskva tartis nesiseka

Kadangi dauguma meno kūrinių pateko į Rusiją, tad ir deramasi dėl jų grąžinimo buvo su Rusijos vyriausybe. 1992 metais šioms reikalams tvarkyti buvo sudaryta Vokietijos ir Rusijos ekspertų komisija, tačiau derybų objektas buvo ir liko kietas riešutas abiejų šalių vyriausybėms.

H. J. Giersbergas kalbėdamas su žurnalistais gailėjosi, kad į istorikų darbą vis labiau kišosi politikai, „ši pavasarį tema pamažu tapo nacionalinių nesutarimų objektu.“

Kaip žinoma, balandžio pabaigoje Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas pasirašė įstatymą, kuriame teigiama, jog Antrojo pasaulinio karo metais į Sovietų Sąjungą patekusios meno vertybės turi likti Rusijos nuosavybė.

Kaip teigė Vokietijos ir Rusijos spauda, vos pasirašęs įstatymą, prezidentas kreipėsi į Konstitucinį teismą, norėdamas užginčyti sprendimą – naujasis įstatymas prieštarauja tarptautinei teisei.

Diskusijos dėl meno kūrinių dar nesibaigė. Rimtai svarstomas vienas iš siūlomų modelių – visas meno vertybes perduoti tarptautiniam (t.y. Vokietijos ir Rusijos) fondui.

Rusijos tarnybos kol kas tiksliai nepranešė, kiek paveikslų ir kitų meno kūrinių liko Rusijoje. 1993 metais Prūsiškųjų rūmų ir parkų fondas gavo patvirtinimą, kad Sankt Peterburgo Ermitaže saugomi 177 paveikslai iš Berlyno ir Brandenburgo apylinkių.

Iš Maskvos jokių duomenų nėra. Kaip teigia Vokietijos spauda, meno kūriniai, kuriuos vokiečių kareiviai išvežė iš Rusijos muziejų, po 1945 metų buvo grąžinti.

Tikima gera Lietuvos valia

Ar fondo administracija ieškojo būdų, kaip susigrąžinti paveikslą iš Lietuvos į Vokietiją? Kaip H. J. Giersbergas sakė, fondo administracija rengiasi derėtis su Lietuva ir tikisi atgauti paveikslą. „Manau, kad derybos su Lietuva šiuo atveju galėtų duoti daugiau naudos negu su Rusija“, sakė jis.

Paveikslų ekspertas G. Bartoschekas irgi tikisi geros Lietuvos valios. „Jeigu būtų kokių nors lietuviškų vertybių, per atsitiktinumą tapusių mūsų nuosavybe, valstybės vadovai iškilmingo akto metu galėtų jas iškeisti į paveikslą“, – sakė jis pusiau

juokais, pusiau rimtai.

Pasak šio eksperto, praėjus vos keletui metų po karo, Prūsiškųjų rūmų ir parkų fondas susigrąžino nemažai meno kūrinių, su m o k ė d a m a s savininkams nedideles radības. Kai kurias meno vertybes administracija buvo priversta susigrąžinti per aukcionus arba pirkti iš savininkų už didelę kainą.

Susigrąžinti – vis sunkiau

Grąžinamų meno kūrinių vis mažėja. „Prieš dvidešimt metų meno kūrinių savininkus dar graužė

sąžinė, todėl dažnai neprireikdavo didelių pastangų norint susigrąžinti paveikslus. Šiais laikais juos atgauti darosi vis sunkiau, nes meno kūrinių pakeitė keletą savininkų – sąžinės graužimas sumažėjo“, – sakė G. Bartoschekas.

Eksperto pastangomis rengiamas prarastų meno vertybių katalogas: pirma jo dalis fiksuos visus fondo paveikslus, antroji – pasteles, porceliano ir stiklo tapybą, mozaikas ir miniatiūras, vėliau bus katalogizuotos ir dingusios skulptūros.

Katalogo pagrindu tapo 1883 metais išleistas bendrasis fondui priklausančių meno kūrinių katalogas, irgi nukentėjęs per abu pasaulinius karus. Inventorizacijos sąrašai dingo, Raudonajai armijai traukiantis iš Vokietijos. „L.r.“

Seimo narių taikiniai – buvę KGB darbuotojai

Seimas pritarė po svarstymo (47-už, 3-prieš, 9 susilaikė) SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) vertinimo ir šios organizacijos kadroinių darbuotojų dabartinės veiklos įstatymo projektui. Pritarta taip pat dokumento projektui, reglamentuojančiam jo įsigaliojimo tvarką.

Įstatymo projekte, kurį pateikė Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, siūloma SSRS valstybės saugumo komitetą pripažinti nusikalstama organizacija.

Numatyta, kad buvę VSK kadriniai darbuotojai nuo šio įstatymo įsigaliojimo 10 metų negalės dirbti Lietuvos valstybės pareigūnais arba tarnautojais valdžios ir valdymo, savivaldos, krašto apsaugos institucijose, Valstybės saugumo departamente. Pagal projektą jie negalės dirbti taip pat policijoje, prokuratūroje, teismuose, diplomatinėje tarnyboje, muitinėje, Valstybės kontrolėje.

Buvusiems VSK darbuotojams siūloma neleisti dirbti advokatais, notarais, bankuose, kredito įstaigose, strateginiuose ūkio objektuose, saugos tarnybose, ryšių sistemoje, švietimo įstaigose padegogais, auklėtojais ir šių įstaigų vadovais. Siūloma neleisti jiems dirbti darbo, kuris susijęs su ginklo turėjimu.

Projekte numatyti taip pat atvejai, kai šitie apribojimai bus netaikomi. Tai liečia tuos buvusius VSK kadroinius darbuotojus, kurie tyrė kriminalines bylas ir ne vėliau kaip kitą dieną po 1990 m. kovo 11 d. nutraukė savo darbą VSK. Tokią galimybę siūloma suteikti taip pat buvusiems VSK kadriniams darbuotojams, kurie per 3 mėnesius nuo šio dokumento įsigaliojimo užsiregistravo Valstybės saugumo departamente. Pagal projektą tokį sprendimą turėtų priimti Lietuvos Prezidento sudaroma trijų asmenų komisija.

Minia Sąjūdžio įkurėjus suskirstė į gerus ir blogus

Prezidentui V. Adamkui teko bendrauti ir su nelabai draugiškai nusiteikusiai minėjimo dalyviais.
V. Ščiavinsko nuotr.

Vilniuje paminėta Lietuvos Sąjūdžio sukaktis.

Nors šis pilietinis judėjimas neturi oficialiosios įkūrimo datos, jo gimtadieniu laikomas prieš dešimt metų, 1988-ųjų birželio 3 dieną, Mokslų akademijos salėje vykęs susirinkimas, kuriame išrinkta 35 žmonių Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė.

Birželio 3-iosios vakarą iškilmingas šventas Mišias „Dievo

Palaima Lietuvai“ pilnutėlėje Vilniaus arkikatedroje bazilikoje aukėjo vyskupas Juozas Tunaitis.

Po pamaldų Katedros aikštėje prasidėjo šventinis Sąjūdžio dešimtmečio minėjimas-koncertas, kurį, kaip ir prieš dešimtmetį vykusius Sąjūdžio mitingus, vedė architektas Algirdas Kaušpėdas.

Vienų buvusių Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narių kalbas

(Nukelta į 8-tą psl.)

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Katalikiškos Spaudos Australijoje kasmet rugpjūčio mėnesį skelbiama finansinė parama, kartu ir mes skelbiame mūsų katalikiškam savitraščiui "Tėviškės Aidams" finansinę paramą. Rugpjūčio 2 d. sekmadienį bus aukojamos šv. Mišios už visus mūsų katalikiško savitraščio "Tėviškės Aidų" darbuotojus, prenumeratorius, kad mūsų laikraštis gyvuotų Dievo ir Tėvynės Lietuvos garbei, mūsų visų paramai ir visų naudai. Prieš pamaldas, prie bažnyčios bus aukų stalelis ir sąrašas pažymėti savo auką.

Gyvojo Rožančiaus Brolija rugpjūčio mėnesį meldžiasi už mūsų katalikiškos spaudos darbuotojus.

Janinos Šaulienės mirties pirmojo mėnesio atminimui užprašė šv. Mišias šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje liepos 26 d., jos vyras Pranas Šaulys su savo vaikais: Birutė, Rimantas, Arūnas ir Rasa.

Janiną Šėkienę laidojant už jos vėlę šv. Mišias užprašė: J.L. Kebliai, L. Milvydienė su šeima, Sofija Savickienė, M. Sodaitienė, S.P. Šiuškai, o Eimučių ir Šėkų šeimos šv. Mišios bus aukojamos rugpjūčio 30 d. šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje lietuviškų

pamaldų metu 11 val.

Mūsų Parapijos namų stogo sutvarkymas, tai ne vienos dienos darbas, o ištisos savaitės, kurį dabar ištisai atliko Zigmas Augaitis ir Juozas Keblys. Ačiū labai jiems! Dėl vieno gyventojų nebūtų toks reikalingas namas, bet kai čia pat leidžiamas ir mūsų TA laikraštis, tai ir užimamos vietos darbams yra labai reikalingas.

Kun. Juozui Petrauskui nuoširdus ačiū, kuris mane praėjusį sekmadienį pavadavo atlikti šv. Mišias šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčioje.

Lietuvių Karių Veteranų Sąjungos Ramovės Melbournė mirusiųjų atminimui aukotos šv. Mišios liepos 4 d. šeštadienio popietę Lietuvių Namuose Bendruomenės menėje, kurias aukojė ir žodį tarė prel. dr. Pr. Daukys. Dalyvavo 40 asmenų ir visų sutartinės giesmės skambiai aidėjo už mūsų iškeliavusių į Amžinybę, kurių jau nemažas skaičius. Visi priėmė šv. Komuniją už mūsų mirusių karių ir šv. Mišias baigėme Lietuvos himnu. Ramovės Valdyba su savo vadu Vladu Bosikiu suruošė svetainėje vaišes. Tai labai draugiškas metinis atminimas už jau mirusius Lietuvos karių – mūsų Ramovės narius.

A. + A. Janinai Šaulienėi

mirus, jos dukrą Draugijos narę Birutę Kymantienę ir visus šeimos artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Melburno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Valdyba

A. + A. Janinai Šaulienėi mirus, Lietuvos našlaičiams, per Melburno Lietuvių Katalikių Moterų Draugiją Aukojo:

50 dol. Šaulys; po 20 dol. A.K.V. Kymantai, L.O. Prašmutai, V.Zabukienė. Po 10 dol. G.B. Kymantai, S.Liesis, B.Prašmutaitė, O.V.Samuliai, J.M.Venckai; 5 dol. p.Sparvelienė.

Našlaičių vardu nuoširdžiai dėkojame.

Melburno LKMD-jos valdyba

Dailininkas sugrįžo savo darbais

V.Rataiskis-Ratas. „Nepalvesta Australija“. 1970.

A.Baryso nuotr.

Vilniuje, Radvilų rūmuose, atidaryta žinomo lietuvių išeivijos dailininko Vaclovo Rataiskio-Rato (1910-1973) grafikos darbų paroda, kurią savo lėšomis į tėvynę atvežė dailininko duktė Ramona Ratas-Zakarevičius.

Ši ekspozicija savotiškai įsiliejo į Pasaulio lietuvių dainų šventę.

Buvusi balerina, dabar jau solidaus amžiaus žilagalvė moteris Ramona Ratas-Zakarevičienė labai rūpinasi savo tėvo kūrybos palikimu.

Paskutiniaisiais dailininko gyvenimo metais ji atsisakė profesinės karjeros ir visą laiką skyrė nepagydoma liga sergančiam tėvui, spausdindama jo grafikos lakštus, rengdama jo kūrinių ekspozicijas. Jos gyvenimo geismas tarsi suteikė dailininkui jėgų ir kuriam laikui privertė ligą net pasitraukti.

Ikikarinėje Lietuvoje pradėjęs savo kūrybos kelią, V.Rataiskis-Ratas priklauso arsininkų kartai, kuri dailėje tiesė naujus kelius, jungdama modernias idėjas ir liaudies meno tradicijas.

V.Rataiskis-Ratas, kaip ir jo bendraamžiai grafikai P.Augius, V.Petravičius, T.Valius, per Antrojo pasaulinio karo sumaištį pasitraukė į Vakarus. Dar Lietuvoje susiformavusį kūrybos stilių V.Rataiskis-Ratas tęsė maždaug iki 1949-ujų, kol gyveno emigracijoje Vokietijoje. 1949 m. dailininkas išvyko į tolimąją Australiją.

Cia pastebimai pakito jo grafikos plastinė raiška – nespaltvotus, ekspresyvių linijų medžio raizinius pakeitė technikos, leidžiančios laisviai ir greičiau įgyvendinti sumanymą (monotipija, metalo raizinytis, spalvota lino graviūra).

Dauguma parodoje eksponuojamų grafikos darbų yra iš

dailininko dukters kolekcijos ir apima 1950-1972 m. laikotarpį. Spalvinguose, plataus mosto, ekspresyviuose estampuose dailininkas vaizduoja vešlią Australijos gamtą, egzotiškus paukščius, žuvis, gėles. Greta daug abstrakčių, kuriose atsiskleidžia galinga vitalinė V.Rataiskio-Rato kūrybos jėga. Prieš karą, studijuodamas Kauno meno mokykloje, V.Rataiskis-Ratas mokėsi pas žinomą grafiką Adomą Galdiką, vėliau studijas tęsė Berlyne ir Drezdene, Florencijoje, Venecijoje ir Romoje.

1937 m. Paryžiaus pasaulinėje parodoje jo raiziniai Maironio poemai "Jūratė ir Kastytis" buvo apdovanoti Garbės prizų. Pasitraukęs į Vokietiją, V.Rataiskis-Ratas dirbo "Žiburių" meniniu redaktoriumi, čia gyvendamas sukūrė dramatišką ciklą "Juodvarniai", jo kūrinių buvo išspausdinti lietuvių grafikų albume "40 medžio raizinių".

Australijoje V.Rataiskis-Ratas dalyvavo daugelyje parodų, jo kūrinių apkeliavo įvairias pasaulio šalis, buvo eksponuoti JAV, Vokietijoje, Belgijoje, Olandijoje. Į Lietuvą dailininko kūryba sugrįžo tik 1975-aisiais, praėjus dvejiems metams po jo mirties.

Dabar vėl galime gerėtis V.Rataiskio-Rato darbais, jo lakia fantazija, elegantišku piešiniu, formų įvairove, skaidriomis spalvomis. Šio dailininko darbų yra Australijos muziejuose, privačiose kolekcijose, o tėvynėje šio žymaus išeivijos grafiko kūryba saugoma Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Telšių muziejuose.

V.Rataiskio-Rato paroda, veikianti Radvilų rūmuose visą vasarą, organiškai papildė XX a. mūsų dailės panoramą.

"Savaitgalio" inf.

RAŠOTE TESTAMENTĄ? Skirkite dalį "Tėviškės Aidams"!

Mintimi šventa ten investuokite save, kur Dievas ir Tėvynė šaukia.

Būk apaštalas spaudos "Tėviškės Aiduose"!

Arčiausias pasaulio taurės – lietuvė

D.Žiliūtė po trečiojo etapo tapo varžybų lydere

Moterų dviračių sporto pasaulio taurės varžybų plente lydere po trijų etapų tapo praėjusių metų Europos čempionato asmeninių lenktynių nugalėtoja Panevėžio "Fortūnos" klubo narė Diana Žiliūtė. Kita panevėžietė 1995 metų pasaulio čempionato grupinių lenktynių bronzos medalio laimėtoja Edita Pučinskaitė pakilo į trečiąją poziciją.

Trečiasis etapas įvyko Monrealyje (Kanada). Planetos dviratininkių elitui kalnuota trasa įveikus du trečdalius 90 km (10 ratų po 9 km) distancijos, spurtavo daugkartinė olimpinė žaidynių ir pasaulio čempionė prancūzė Jeannie Longo Ciprelli, 1996 metų pasaulio čempionė Barbara Heeb iš Šveicarijos ir JAV rinktinės dviratininkė Deirdre Demet.

Lietuvos rinktinės treneris panevėžietis Valerijus Kononovovas sakė kad pagrindinėje grupėje likusios keturios jo auklėtinės lemiama momentu nepalūžo, lenktyniavo kovingai ir sumaniai. Seserys Rasa ir Jolanta Polikevičiūtės padidino spartą, sumažėjęs intervalui iki bėglių sudarė galimybę D.Žiliūtei ir E.Pučinskaitėi pavyti lyderes, o

D.Žiliūtė lenktynėse Kanadoje įveikė visas tituluotas varžoves. R.Jurgaičio nuotr.

pačios stabdė grupę.

Etapą laimėjo D.Žiliūtė (JAV vykusiam pasaulio taurės varžybų etape ji buvo antra). Antrąją vietą užėmė J.Longo-Ciprelli, trečiąją – B.Heeb. E.Pučinskaitė finišavo ketvirta.

Po varžybų Monrealyje pasaulio taurės lyderių trejete tarp D.Žiliūtės ir trečiąją vietą užimančios E.Pučinskaitės yra įsiterpusi D.Demet.

Dar trys pasaulio taurės varžybų etapai vyks Prancūzijoje (rugsėjo 9 dieną), Olandijoje (rugsėjo 13 dieną) ir Šveicarijoje (rugsėjo 27 dieną).

"L.r"

Žemaičių Mindauginės – ant Medvėgalio

Ant Medvėgalio kalno buvo švenčiamos Mindauginės. Šios šventės sumanytojas – Laukuvos klebonas kunigas Antanas Jurgaitis.

Šioje vietoje Valstybės diena buvo minėta jau treči metai. Pasak klebono A.Jurgaičio, aukščiausias Žemaitijos kalnas pasirinktas todėl, kad Lietuvos karalius Mindaugas kadaise šioje vietoje buvo numatęs pastatyti vieną galingiausių Europoje pilių. Kalno papėdėje ketinta

įkurdinti Lietuvos valstybės sostinę.

Švenčiant 745-ąsias Mindaugo karūnavimo metines, 12 valandą ant Medvėgalio kalno buvo aukojamos šv. Mišios už Lietuvos Respublikos Prezidentą. Vėliau buvo saviveiklininkų koncertas ir agapė-kuklūs užkandžiai ant pievelės. Šventė baigėsi jaunimo diskoteka.

Lietuvos antroji tautinė olimpiada: faktai ir skaičiai

Baigėsi Lietuvoje vykusi antroji Tautinė olimpiada. Joje rungtyniavo lietuviai iš užsienio ir Lietuvos.

Baidarių ir kanojų irklavimas

Sėkmingiausiai varžybose pasirodė Vilniaus vyrai ir Kauno moterys, laimėję daugumą rungčių 500 m ir 1000 m distancijose.

Vienintelę pergalę Kauno vyrams iškovojo 1996 metų Atlantos olimpiinių žaidynių dalyviai Vaidas Mizeras ir Vidas Kupčinskas, laimėję dviviečių baidarių varžybas 1000 m distancijoje – 3 min. 27 sek. Tačiau jie netapo nugalėtojais perpus trumpesniame nuotolyje ir keturviečių varžybose.

Olimpiados rekordininku pagal iškovotų medalių skaičių tapo vilnietis baidarininkas Alvydas Duonėla, laimėjęs 4 aukso ir 1 sidabro medalį.

Sostinės kanojininkas Kazimieras Rėksnys laimėjo 4 aukso medalius, o kaunietė Laima Kučerova tapo triskart žaidynių čempione.

Iš viso baidarių ir kanojų irklavimo varžybose dalyvavo 100 sportininkų iš Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio, Visagino, Plungės, Trakų, Zarasų, Šilutės, Marijampolės.

Futbolas

Finale kovojo Kauno ir Vilniaus rinktinės. Dėl 3-4 vietų varžėsi Panevėžio ir Šiaulių komandos.

Pusfinalyje kauniečiai 3:1 įveikė panevėžiečius, o vilniečiai 2:1 – šiauliečius.

Graikų-romėnų imtynės

Dėl 8 apdovanojimų komplektų rungėsi 52 imtynininkai. Visose svorio kategorijose nugalėjo favoritais laikyti atletai.

Penkių kategorijų varžybas laimėjo Vilniaus sportininkai, trijų – kauniečiai.

Krepšinis

Vyrų ir moterų turnyre rungtyniavo po keturias komandas.

Pirmajame vyrų varžybų rate LKAL žaidžianti Jonavos "Statyba" 88:84 įveikė LKL rungtyniaujančią Plungės "Olimpą". Šiaulių "Šiauliai" 78:80 nusileido Alytaus "Alitai-Savy".

Jonavos komandai mače su "Olimpu" atstovavo buvę žalgiriečiai Darius Sirtautas ir Arūnas Visockas.

Plungės ekipos gretose rungtyniavo JAV studijuojantis krašto puolėjas Evaldas Jocys.

Moterų turnyre Marijampolės "Gija" 75:84 pralaimėjo Kauno "LKKI-Viktorijai". Vilniaus "Lietuvos telekomas" 79:60 nugalėjo Lietuvos jaunių rinktinę.

Lengvoji atletika

Dėmesio centre buvo penkis kartus JAV čempiono 30-mečio Tomo Pukščio pasirodymas. Jis numetė įrankį 82 m 16 cm ir nesunkiai tapo čempionu.

Antrąją vietą užėmęs 34 metų kaunietis Arūnas Jurkšas ietį numetė 77 m 6 cm. Jis pagerino 11 metų senumo Lietuvos rekordą – 76 m 92 cm. Beje, A.Jurkšas sviedė TPukščio iš JAV atsivežtą ietį.

400 m. bėgimo varžybose greičiausi buvo 23 metų broliai dvyniai iš JAV Tomas ir Jonas Motiejūnai. T.Motiejūnas finišavo

pirmas – 46,77 sek., J.Motiejūnas – antras – 47,2 sek. T.Motiejūnas visus varžovus aplenkė ir 200 m distancijoje – 21,1 sek.

Beje, abu broliai Motiejūnai šiomet tapo JAV studentų čempionais 4x400 varžybose.

Dar vienas JAV lietuvis Audrius Klemas 1500 m. bėgime užėmė paskutinę, 14-ąją, vietą.

Disko metikų varžybose nedalyvavo pasaulio vicečempionas Virgilijus Alekna, kuris pagal savo progamą treniruojasi Palangoje. Nerungtyniaujant favoritui, čempionu tapo Vaclovas Kidykas, antruoju bandymu diską nusviedęs 61 m 20 cm. Sidabras atiteko 1992 metų olimpiniam čempionui Romui Ubartui – 59 m 28 cm.

Suolių į aukštį varžybas laimėjo Nelė Žilinskienė – 187 cm. Ietį toliausiai numetė Rita Ramanauskaitė – 57 m 92 cm.

Moterų trišuolio rungtyje stipriausia buvo kaunietė Virginija Petkevičiūtė – 13 m 6 cm. Jai iki Lietuvos rekordo trūko 14 cm.

Varžybose nedalyvavo ir pajėgiausia Lietuvos sprinterė Agnė Visockaitė, studijuojanti JAV. Pasak trenerių, Kaune ji peršalo ir nusprendė nerizikuoti sveikata.

Plaukimas

100 m distancijoje nugara varžėsi nuolatiniai konkurentai Arūnas Savickas, Darius Grigalionis

ir Mindaugas Špokas. Pirmąją vietą užėmė panevėžietis A.Savickas – 58,66 sek. Antras buvo D.Grigalionis iš Panevėžio – 58,81 sek, trečias – kaunietis M.Špokas – 59,09 sek.

Moterų varžybose pasižymėjo 16 metų kaunietė Neringa Statkevičiūtė, laimėjusi 50 m plaukimą laisvu stiliumi – 28,13 sek.

Varžybose rungtyniavo ir trys užsienio lietuviai.

R.Jotautaitė iš Kanados iškovojo bronzą plaukdamą 200 m laisvu stiliumi – 2 min. 23,75 sek. Jos brolis Mikas Jotautas laimėjo sidabrą varžybose 100 m peteliške – 59,97 sek. Amerikietė K.Norkutė pelnė bronzos medalį 100 peteliške distancijoje – 1 min 14,23 sek.

12 rungčių finale septynis laimėjo kauniečiai. Po du aukso medalius pelnė N.Statkevičiūtė ir panevėžietė R.Sturonaite.

Rankinis

Elektrėnuose vykusiose varžybose dalyvavo po keturias vyrų ir moterų ekipas.

Pirmajame ture vyrų turnyre Kauno "Granitas-Kausta" įveikė Kauno "Lūšį-Akademiką" 32:19, o Šiaulių "Šiauliai-Universitetas" 36:22 nugalėjo Klaipėdos "Klaipėdą".

Moterų varžybose Vilniaus "Eglė-Šviesa" sutriuškino Panevėžio "Lėvenį" 48:22, o Kauno "Žalgiris-LKKI" laimėjo prieš Vilniaus "Eastcon AG-LOSC" 28:18.

ELTA

Dar vienas išeivis Prezidento komandoje

Šalies Prezidento Valdo Adamkaus komandoje bus dar vienas Amerikos lietuvis – valstybės vadovo patarėjo referentu jaunimo ir sporto klausimais paskirtas 65 metų Remigijus Gaška.

R.Gaška dirbs Prezidento patarėjo socialiniais klausimais Dariaus Kuolio grupėje. Jis dirbs visuomeniniais pagrindais, negaudamas atlyginimo.

Gegužės mėnesį paskelbus, kad R.Gaška bus paskirtas Prezidento patarėju ryšiams su sporto organizacijomis, kai kurie sporto visuomenės atstovai suabejojo šiuo Prezidento sprendimu, nepalankiai

prisimindami R.Gaškos veiklą, kai jis buvo Lietuvos olimpinio komiteto atašė Atlantos vasaros olimpiadoje.

R.Gaška buvo V.Adamkaus rinkimų štabo narys ir kurį laiką koordinavo centrinio štabo ryšius su regioninėmis atstovybėmis.

Prezidento komandoje dirba keli Amerikos lietuviai, - be R.Gaškos, tai patarėjas Raimundas Mieželis ir konsultantas Julius Šmulskštys. Jie abu taip pat dirba visuomeniniais pagrindais, kaip ir patarėja ekonomikos klausimais Elena Leontjeva.

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMUOSE

16-18 EAST TERRACE, BANKSTOWNE. (TEL. 9708 1414)

KLUBO VALANDOS

Pirmd., trečiad., 5 v.v. - 10.30 v.v.

ANTRADIENIAIS KLUBAS UŽDARYTAS

Ketvirtadieniais 5 v.v. - 11.00 v.v.

Penktadieniais 5 v.v. - 12.00 v.v.

Šeštadieniais 12 val. - 1.00 val. nakties

Sekmadieniais 12 val. - 10.00 v.v.

VALGYKLA VEIKIA:

Penktadieniais 6 val. - 8.00 v.v.

Sekmadieniais 12.30v. p.p. - 7 v.v.

ŠVEDIŠKAS STALAS. SMORGASBORD.

Šeštadieniais 12 val. - 2 v.p.p.

Iš 6 v.v. - 8 v.v.

Šeimos šventės, gimtadieniai ar kas panašaus. Kodėl ne Lietuvių Namuose?

Kodėl nepasiteirauti?

Skambinkite 9708 1414.

Prokurorai smarkiau imasi genocido bylų

Generalinis prokuroras Kazys Pėdnyčia su Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru atstovais aptarė bendradarbiavimą renkant ir tiriant Lietuvos gyventojų genocido faktus.

Generalinė prokuratūra šiuo klausimu tarsis su visų teisėtvarkos institucijų atstovais. Generalinė prokuratūra taip pat išsiuntinėjo teritorinėms prokuratūroms tyrimo centro parengtą anketą dėl genocido tyrimo.

Generalinė prokuratūra kreipėsi į visuomenę, prašydama padėti nustatyti visus asmenis, kurie vykdė ar kitais būdais prisidėjo prie genocido.

Vien Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centre yra sukaupta daugiau kaip 1200 sovietų ir nacių vykdyto Lietuvos gyventojų genocido faktų.

Tuo tarpu teismuose nagrinėtos ar artimiausiu metu bus nagrinėjamos tik dvi bylos, kuriose lietuvių tautos genocidu kaltinami keturi asmenys.

"L.r."

GELBĖKITE

"Gelbėkite Kosovo albanus nedelsdami!" – šiuo prašymu į Tarptautinę bendruomenę ir ypatingai į Europos Sąjungą kreipėsi Škoderio arkivyskupas Angelo Massafra. Ilgiau negalima delsti. Padėtis ūmiai gali sprogti, pasakė arkivyskupas, kuris taip pat administruoja Rzeshen ir Kezhe vyskupijas. Arkivyskupas būgštavo dėl humanitarinės krizės jo vyskupijos Tropoja vietovėje, kur susikūrė pagrindinė Kosovo albanų pabėgėlių stovykla.

Vienintelės trys Tropoje dirbančios Kristaus Karaliaus kongregacijos vienuolės užtikrino arkivyskupą, kad pastarosiomis dienomis sparčiai padidėjo pabėgėlių srautas iš Kosovo į Albaniją.

Škoderio arkivyskupas papasakojo tarptautinei katalikų žinių agentūrai Fides, kad į Tropoją pasiuntė grupę humanitarinių darbuotojų, kurie padės kosoviečius pabėgėlius aprūpinti maistu ir medikamentais. Į pabėgėlių stovyklą atvyksta aibės badaujančių ir sunkios kelionės pėsčiomis išsekintų vaikų.

Arkivyskupas Massafra paprašė, kad Europos Sąjunga ilgiau nedelstų, kaip buvo daroma Bosnijoje ir kuo greičiau pasiųstų į regioną tarptautinės pagalbos pajėgas. Apžvalgininkai pripažįsta, jog Kosovo krizė gali pavirsti atviru karu bet kuriuo metu.

Minia Sąjūdžio įkurėjus suskirstė į gerus ir blogus

(Atkelta iš 6-to psl.)

susirinkusieji sutiko plojimais, kitų – nepasitenkinimo šūksniais ir švilpimu.

"Aš neabejoju, - įeigu laisvai Lietuvai iškiltų grėsmė, stotume vėl visi – ir tie šimtai tūkstančių, ir mes trisdešimt penki, kurie kasdienybėje gal pasibărime", - sakė buvęs Sąjūdžio pirmininkas Vytautas Landsbergis.

Minėjime Vilniaus Katedros aikštėje dalyvavo ir Prezidentas Valdas Adamkus. Sąjūdžio įkūrėjai vėliau ir jį pakvietė į sceną. "L.r."